

Virolaiset siirtotyöläiset Suomessa: matkustelua työn ja kodin välillä

Suurin osa Suomen siirtotyöläisistä on kotoisin Virosta. Virallisten tietojen mukaan Suomessa on yli 42 000 Virosta kotoisin olevaa työntekijää, mutta heidän todellinen määränsä saattaa olla jopa 100 000. Eniten virolaisia työntekijöitä on rakennusosalalla, mutta heitä on paljon myös palvelu- ja terveydenhuoltoalalla. Virolaisia löytyy jopa 800 kunnasta ympäri Suomea, isoin ryhmä sijaitsee kuitenkin pääkaupunkiseudulla.

Virolaiset siirtotyöläiset muodostavat kiinnostavan työntekijäryhmän Suomessa, sillä he ovat sekä isoin että liikkuvin maahanmuuttajaryhmä. Useimmat virolaiset eivät näe Suomea maahanmuuttomaana, vaan pelkästään työpaikkana, mistä työvuoron loppuessa (vaikka vuorot kestävätkin usein viikon tai kaksi) palataan takaisin kotiin, Viroon. Vaikka Viron ja Suomen välinen matka on suhteellisen lyhyt, päivittäiset työmatkat eivät ole yleensä mahdollisia. Kahden maan välinen merimatka vaikuttaa matkustamisen runsauteen. Siksi on syytä kysyä: Miten ja mihin suuntaan virolaisten siirtotyöläisten Suomessa olemisen ja asuminen kehittyy? Minkälaisia kahden maan välisiä matkustamisen muotoja ajan kuluessa kehittyy? Kuinka monet virolaiset perheet haluavat Suomesta pysyvän asuinpaikan? Jotta ymmärtäisimme, mitä virolaisten työntekijöiden muuttoliike Suomeen ja samanaikainen toimivien yhteyksien ylläpitäminen Virossa tarkoittaa, meidän on tarkasteltava Suomen ja Viron välisen matkustamisen käytäntöjä. Keskeisenä paikkana ja kuljetusvälineenä näissä matkoissa ovat laivat, mutta laivamatka ei ole kuitenkin koko koti- ja työmatka.

Artikkelini perustuu maisteritutkielmaani "Life on the way to home: transnational commuting experiences of Estonians living in Finland" (2008).¹ Kyseisessä tutkimuksessa keskityin pieneen ryhmään Tampereella asuvia virolaisia ja selvitin yksityiskohtaisesti, miten he järjestävät arkielämänsä niin, että kahden maan välinen asuminen, työskenteleminen ja matkustaminen sujuu. Erityisesti kiinnitin huomiota matkustamisen rooliin ja käytäntöihin heidän elämässään. Haastattelin virolaistaustaisia siirtotyöläisiä ja/tai maahanmuuttajia sekä hyödynsin omia monen vuoden aikaisia kokemuksiani matkustajana Viron ja Suomen välillä. Tutkimukseni on siis etnografinen ja auto-etnografinen näkemykseni siitä, millaista virolaisen on asua ja työskennellä Suomessa ja samalla ylläpitää tärkeitä yhteyksiä kotimaahan.

Haastattelemieni virolaisten asumisen ja työskentelemisen kesto, syyt ja kokemukset ovat erilaisia. Tässä artikkelissa käsittelen vain sellaisten henkilöiden kokemuksia, jotka ovat olleet siirtotyöläisiä Suomessa ainakin jossain elämänsä vaiheessa. Työ on harvoin maahanmuutto-ilmion objektiivinen ja staattinen ominaisuus, vaan sillä on taipumus muuttua joksikin muuksi, varsinkin kun koti ja työpaikka ovat kaukana toisistaan.

¹ <http://tutkielmat.uta.fi/tutkielma.php?id=19349>